گزارش

۴۰؛ حداقل سن نامزد انتخابات ریاست جمهوری

عقب نشینی بهارستانی‌ها با انتقاد سخنگوی شورای نگهبان

● **شرق:** بهارستانی‌ها در تعیین شرایط نامزدهای ریاست‌جمهوری حداقل سن را از ۴۵ سال به ۴۰ سال کاهش دادند؛ آن‌هم دقیقا زمانی که سخنگوی شورای نگهبان گفت: تعیین حداکثر یا حداقل سن برای نامزدی ممکن است در شورای نگهبان رد شود. طرح اصلاح قانون انتخابات زیر نظر شورای نگهبان تهیه شده است و به همین دلیل بیش از آنکه اراده قوه مقننه در طرح جاری و ساری باشد، خواست شورای نگهبان در آن جریان دارد. ازاین‌رو احتمال رد طرح در شورای نگهبان بسیار کم است و حتی ایرادات جزئی هم بلافاصله توسط نمایندگان مجلس که رابطه دوستی با شورای نگهبان را بر اصل انجام وظیفه خود ارجح می‌دانند، اصلاح می‌شود. به‌هرحال با اصلاح شرایط سنی نامزدهای انتخاباتی، فضا برای ورود جوانان به انتخابات باز خواهد شد. البته در متن ابتدایی طرح اصلاح قانون انتخابات حداقل سن ۴۰ سال بود که با نظر نمایندگان مجلس به ۴۵ سال افزایش یافته بود. ابوالفضل ابوترابی در پاسخ به این سؤال که مثلا درباره سن کاندیداها که منتقدان زیادی داشت، چه اصلاحی صورت گرفته است، گفت: این مورد را بررسی کردیم و به این جمع‌بندی رسیدیم که حداقل سن ۴۵ و حداکثر ۷۰ برای کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری لازم است.

ادامه در صفحه ۴

روزنه

فرمانده نیروی زمینی ارتش:

خط قرمز ما امنیت کشور و مردم

● **روابط عمومی ارتش:** فرمانده نیروی زمینی ارتش گفت: «امروز نیروی زمینی در حوزه پهپاد، وضعیت مطلوبی دارد و می‌تواند پاسخ‌گوی تهدیدات باشد و اعلام می‌کنیم که نیروی زمینی در بالاترین وضعیت آمادگی رزمی قرار دارد که می‌تواند طومار هر متجاوز نابخردی را به‌سرعت در هم بپیچد». او ادامه داد: «حضور در مرز یعنی تولید امنیت و بالابردن روحیه و آرامش خاطر مردم؛ چراکه خط قرمز ما امنیت کشور و مردم است».

ناکامی ۳ نهاد انتخابی در به‌سرانجام‌رساندن یک مصوبه در اجرائی‌کردن اصل ۲۷ قانون اساسی

بن‌بست اعتراضات

صادق زیباکلام در اینستاگرامش به‌بهانه سالگرد رخدادهای اعتراضی آبان سال گذشته که درپی افزایش قیمت بنزین رخ داد، نوشت که در اوج اعتراضات مردمی آبان سال گذشته، شماری از اصولگرایان ضمن انتقاد از دولت می‌گفتند باید سازوکار انجام اعتراضات قانونی در کشور فراهم شود، اما بعد از آن اعتراض‌ها، همه آن حرف‌ها فراموش شدند و پس از گذشت چهار دهه از انقلاب، همچنان امکان اعتراض قانونی در ایران وجود ندارد... . ماجرای اختصاص مکانی مانند هایدپارک لندن در شهرهای مختلف برای برگزاری اعتراضات قانونی به استناد اصل ۲۷ قانون اساسی مبنی‌بر «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به شرط آنکه مخل مبانی اسلام نباشد، آزاد است»، مطالبه‌ای است برزمین‌مانده. در دو، سه سال اخیر، هم دولت، هم شورای شهر تهران و هم مجلس جداگانه تلاش کرده‌اند ذیل همین اصل قانون اساسی، مصوبه‌ای بگذارند و محلی برای تجمعات مسالمت‌آمیز در شهرها تعیین کنند؛ اما به دلایل مختلف این طرح به سرانجام نرسید. ۲۰ خرداد ۹۷ دولت مصوبه‌ای را برای تعریف مکان‌هایی که مردم بتوانند در آنجا اعتراض‌های خود را مطرح کنند، به تصویب رساند، اما حدود یک سال بعد، در ۲۶ شهریور ۱۳۹۸، دیوان عدالت اداری مصوبه دولت را ابطال کرد. این اتفاق پس از آن رخ داد که سه شهروند در دادنامه‌هایی جداگانه نسبت به این مصوبه شکایت کردند و خواهان ابطال آن شدند. در رأی هیئت عمومی آمده است: «تصویب‌نامه مورد شکایت اولا: با اصل ۲۷ قانون اساسی که تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها را از حیث محل‌های اجتماعات علی‌الاطلاق آزاد اعلام کرده، مغایرت دارد و ثانیا: با ماده ۱۱ قانون نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۴ مغایرت دارد. این ماده وظایف و اختیارات کمیسیون احزاب موضوع ماده ۱۰ قانون مذکور را احصا کرده و مطابق بند ۶ ماده ۱۱ قانون مرقوم، بررسی و اتخاذ تصمیم در خصوص درخواست برگزاری تجمعات و راهپیمایی‌ها که مستلزم تعیین محل برگزاری آن نیز خواهد بود، یکی از وظایف و اختیارات کمیسیون مذکور می‌باشد». لعیا جنیدی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، در همان مقطع به خبرگزاری پانا گفته بود: «هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در حالی اقدام به لغو مصوبه دولت برای تعیین محل‌هایی برای برگزاری تجمعات مردمی کرده است که بارها و بارها شاهد بوده‌ایم که به بهانه‌های مختلف ازجمله مسائل امنیتی و ترافیکی، اجازه برگزاری تجمع به مردم داده نشده است. در

عکس: مسعود شهرستانی، تسنیم

برخی موارد نیز شاهد بازداشت‌هایی از میان تجمع‌کنندگان بوده‌ایم و گفته‌اند که تجمع برگزارشده در محل نامناسبی بوده است. بعضا می‌گویند این تجمع در محل حساسی برگزار شده یا اینکه مسائل و مشکلات ترافیکی را برای سایر شهروندان ایجاد کرده است». جنیدی با اشاره به اینکه این نظر «استحکام حقوقی» مناسبی ندارد، گفته است: دولت این موضوع را در دیوان عدالت اداری بررسی خواهد کرد. دولت بعد از آن خواستار تجدیدنظر دیوان عدالت اداری در رأی خود شد، اما از آن زمان تاکنون، خبری از نتیجه این درخواست نشده است! جنیدی همان وقت گفته بود که متأسفانه این تصویب‌نامه در دیوان عدالت اداری ابطال شد و ما اعتراض‌هایی به ابطال آن مطرح کردیم. توقع این بود که بعد از اعتراض معاونت حقوقی از سوی دیوان عدالت اداری در این مدت به جلسه‌ای دعوت شویم که این اتفاق رخ نداد. علی مطهری همان زمان در انتقاد به این اقدام دیوان عدالت اداری گفته بود: «دیوان عدالت اداری با ابطال مصوبه دولت می‌خواهد اساسا تجمعی نباشد و این حکم مخالف اصل ۲۷ قانون اساسی است». دی‌ماه سال ۹۶ هم شورای تازه‌نفس تهران با پیشنهاد احمد مسجدجامعی موضوع اختصاص محلی برای تجمعات اعتراضی را مورد بررسی قرار داد. مسجدجامعی همان روز برای دفاع از پیشنهاد خود گفته بود: «ما این طرح را برای اعتراض‌های قانونی پیش‌بینی کرده‌ایم و امیدواریم سازوکار حمایت قانونی از آن فراهم شود. پیام این مصوبه به‌رسمیت‌شناختن حق اعتراض در عمل است. امیدوارم بتواند هماهنگی لازم را با استانداری، وزارت کشور و دستگاه‌های امنیتی ایجاد کند». این طرح با عنوان «الزام شهرداری تهران به تعیین مکان مناسب برای تشکیل اجتماعات اعتراضی»، در شورای شهر تصویب شد؛ اما هیئت تطبیق فرمانداری آن را مغایر با قانون اعلام کرد تا پرونده آن در اسفند همان سال بسته و مصوبه شورای شهر هم به سرنوشت مصوبه دولت دچار شود. همان روزهای تصویب این طرح در شورای شهر، بسیاری از مخالفان سیاسی شورا این اقدام را گامی برای ایجاد آشوب و مخالفت با اصل نظام دانستند! مجلس دهم هم سال ۹۷ طرحی را با عنوان «ساماندهی تجمعات» در دستور کار خود قرار داد. اصغر سلیمی، سخنگوی کمیسیون شوراهای مجلس وقت، گفته بود که براساس این طرح، در تجمعات زیر ۳۰ نفر، نماینده مجلس، در تجمعات کمتر از ۷۰۰ نفر، رئیس مجمع نمایندگان استان، در تجمعات کمتر از دو هزار نفر، نواب رئیس مجلس و در تجمعات بالای دو هزار نفر، رئیس مجلس باید در جمع معترضان حضور یابند و پاسخ‌گو باشند و البته این یکی از ایراداتی است که اعضای کمیسیون به این طرح وارد دانستند؛ چراکه امروز بیشتر مشکلات کشور مربوط به امور اجرائی است و صرفا نمایندگان نباید در این زمینه پاسخ‌گو باشند و از آنجا که اغلب مشکلات به سیستم اجرائی بازمی‌گردد، مسئولانی که منتخب دولت هستند باید در تجمعات حضور یابند و پاسخ‌گو باشند. این طرح در مجلس قبلی به درازا کشید. عضو وقت کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس، علت معلق‌ماندن طرح را موازی‌کاری با طرح‌های مشابه دانسته و گفته بود: «معتقدم همه این طرح‌ها باید در یک جا متمرکز شود. هنوز کار طرح‌های وزارت کشور و شورای عالی امنیت ملی تمام نشده و درباره طرح دوفوریتی آقای مازنی (پیشنهاددهنده طرح) نیز تصمیم‌گیری نشده است؛ به همین دلیل فرصت سه‌ماهه‌ای را تقاضا کردیم تا درباره سه طرح دیگر نیز در کارگروه کمیسیون شوراها تصمیم‌گیری شود. این فرصت سه‌ماهه، دو سال طول کشید و به آخر مجلس دهم خورد. در نهایت به گفته مازنی، قرار بود فروردین در صحن مطرح شود که جلسات مجلس به‌علت شیوع پاندمی کرونا، دچار تعویق و تعلیق شد و درنهایت فرصت تصویب آن از دست رفت و با توجه به بافت سیاسی- فکری مجلس اصولگرایان، چنین موضوعی به‌هیچ‌عنوان در میان دغدغه‌هایشان جا ندارد که بخواهند به آن بپردازند و طرح را پی بگیرند. بسیاری معتقدند اگر این تمهید به سرانجام می‌رسید و اعتراض‌های مردمی به رسمیت شناخته می‌شد، مردم نیز هوشمندانه و آگاهانه می‌توانستند با آرامش، اعتراضات خود را بیان کنند و رخدادهای خسارت‌بار آبان سال گذشته رخ نمی‌داد.

هایدپارک لندن

گوشه سخنرانان در محل میدان اعدامی به‌نام «تایبورن» شکل گرفته است که از ۱۱۹۶ تا ۱۷۸۳ میلادی محل به‌دارآویختن و اعدام مجرمان در ملأ عام بوده است. گفته می‌شود سنت سخن‌گفتن آزادانه در این محل از آنجا آغاز شده است که به محکومین به اعدام اجازه داده می‌شد آخرین سخنان خود را آزادانه بیان کنند. بااین‌حال حق آزادی بیان در این محل تا ۸۰ سال پس از آخرین اجرای حکم در این محل قانونی نشد. راهپیمایی‌ها و اعتراضات در لندن از قدیم یا در هایدپارک آغاز می‌شوند یا در آنجا به پایان می‌رسند. در واقع هایدپارک محل ملاقات یا میعادگاه معترضان است. حتی مراسم مذهبی مانند دسته‌های عزاداری و امثال آن، از این محل آغاز شده یا در آن خاتمه می‌یابند. ویژگی اعتراض در این پارک به آسانی به دست نیامده است. در سال ۱۸۶۶ دولت انگلیس گروهی از معترضان را در این محل سرکوب کرد و درگیری‌ها تا سه روز ادامه داشت. سال بعد ۱۵۰هزار نفر در برابر مصوبه دیگری از دولت تظاهرات کردند. این‌بار پلیس دخالتی نکرد و وزیر کشور وقت «اسپنسر والپول» فردای آن روز استعفا داد. در سال‌های ۱۹۰۶ تا ۱۹۱۳ طرفداران حق رأی زنان در هایدپارک گردهمایی‌های بزرگ و کوچک تشکیل می‌دادند. برای مثال در ۲۱ ژوئن ۱۹۰۸، نزدیک ۲۵۰ هزار نفر زن به سمت هایدپارک راهپیمایی کردند تا در آنجا به سخنان ۲۰ نفر از فعالان برجسته گوش فرادهند. کار به جایی رسید که در سال ۱۹۱۳ پلیس گردهمایی اتحادیه‌های زنان در هایدپارک را ممنوع اعلام کرد، اگرچه آنها درهرحال به کار خود ادامه دادند. در زمان جنگ، به‌خصوص جنگ جهانی اول و دوم، سخن‌گفتن درباره سیاست بدون خطر دستگیری ممکن نبوده و دولت تحمل شنیدن اعتراضات ضدجنگ را نداشت. این روزها اگر هوا خوب باشد، می‌توان گهگاه سخنرانان تک‌وتوکی را دید که بیشتر حول مشاجرات دینی بین اسلام و مسیحیت و امثال آن حرف می‌زنند یا بحث می‌کنند.

معرفی کتاب

ناسازه‌های نظری و ناکامی سیاسی گفتمان اصلاح‌طلبی

● **شرق:** کتاب «ناسازه‌های نظری و ناکامی سیاسی گفتمان اصلاح‌طلبی»(۱۳۷۶-۱۳۸۴) نوشته دکتر عباس خلجی منتشر شد. در پیش‌گفتار این کتاب آمده است: «نخستین نشانه‌های ناکامی سیاسی گفتمان اصلاح‌طلبی پس از انتخابات شورای شهر آشکار شد و در دور دوم نهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری در سوم تیر ۱۳۸۴ فرایند ناکامی سیاسی اصلاح‌طلبان به اوج خود رسید. بنابراین، پرسشی در اذهان ناظران سیاسی و افکار عمومی مطرح شد که دلایل ناکامی سیاسی گفتمان اصلاح‌طلبی چیست؟ به راستی دلایل این ناکامی چه بود؟ چرا ستاره اقبال اجتماعی گفتمان اصلاح‌طلبی، به‌رغم برخورداری از پایگاه اجتماعی گسترده و نفوذ سیاسی و اقبال عمومی پرشمار افول کرد؟» همچنین مرحوم حجت‌الاسلام داوود فیرحی که استاد گروه علوم سیاسی دانشگاه تهران بود، درباره این کتاب نوشته است: «این کتاب، یکی از بهترین پژوهش‌ها در شناخت گفتمان اصلاح‌طلبی و رابطه نظر و عمل در ایران معاصر است. نویسنده توانمند آن با تکیه بر امکانات تحلیل گفتمانی، به سه محور اصلی توجه نموده است؛ تبارشناسی، بنیادهای نظری و تجربه عملی گفتمان اصلاح‌طلبی در سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴. خواندن این پژوهش را به محققان و دانشجویان علاقه‌مند به موضوع، به‌ویژه فعالان سیاسی توصیه می‌کنم». این کتاب را نشر بوی کاغذ با قیمت ۴۵ هزار تومان منتشر کرده است.

گذر

میرسلیم نامزد انتخابات ۱۴۰۰؟

● **برنا:** حمیدرضا ترقی گفت: ما هنوز در زمینه ویژگی‌های دولت حزبی در حال بحث هستیم و نه بر مصداقی فکر کرده‌ایم و نه برنامه‌ای ریخته شده است. با توجه به اینکه برای ائتلاف در حال مذاکره با تشکل‌های دیگر و روحانیت هستیم، هنوز برنامه مشخصی در این رابطه نهایی نشده و همچنین چیزی درباره حضور میرسلیم مطرح نشده است.